

talt, og jeg kan altsaa ogsaa nævne det her. Naar man erindrer sig Begivenhederne i Paris i 1848 og den Forbindelse, hvori de stode med Forsørgelses spørgsmaalet gennem den Ret til Arbejde, som var givet enhver fransk Borger ved deres Grundlov, kan man forstaa, hvad det var for mere yderliggaaende Fordringer, der bleve stillede fra visse Mænds Side i Danmark, som vare med at udarbejde Grundloven. Nu er indlertid det Besynderlige indtruffet, at det netop var dem, som i det Hele taget kunne siges at samstemme med det Parti, hvortil det nuværende Ministerium støtter sig, der vilde være gaaet yderligere, hvormod de, der fik § 84 indsat, gjorde det for at dæmpe den menneskekærlige Sver, som visttes fra den anden Side. I Forhandlingerne om Grundloven have vi en autentisk Fortolkning af Betydningen af § 84, idet nemlig den daværende Ordfører, vor nuværende høitærede Finansminister, udtalte sig derom. Der blev gjort forskellige Indvendinger imod denne Paragraf, som af Alle anerkendtes for at indeholde Indførelsen af et almindeligt Forsørgelsesvæsen i Danmark. Man mente, at den vilde kunne have meget betænkelige Følger, idet Enhver, der havde haft med Fattigvæsenet at bestille, vidste, hvor stort et Misbrug der blev gjort af den Ret, man ifølge den forudgaaende Lovgivning havde til at faae Understøttelse; men den daværende Ordfører fremførte da en Betragtning af denne Paragraf, hvoraf jeg maaske med den ærede Formands Tilladelse maa oplæse et Par Linier, for at man kan se, hvorledes Opfattelsen var den Gang netop hos dem, der ikke blot behandlede Grundlovsforslaget i det Hele, men tillige den Paragraf, hvorom Talen her er. I den grundlovgivende Rigsforsamlings Forhandlinger Pag. 3213 vil man finde, at Ordføreren lige over for de ængstelige Betragtninger, som bleve gjorte gjældende fra andre Sider, fremhæver Følgende: „Det forekommer mig, naar det kun angaar dem, der ere ude af Stand til at ernære sig, og som frivilligen underkaste sig de Forpligtelser, som det Offentlige paalægger dem, vilde der være noget Modsigende i, om man ikke vilde tillægge dem en Ret til at fordrø, at Staten ikke skal lade dem gaa til Grunde, paa samme Tid, som man indrømmer Staten Ret til at fordrø af dem i deres Velmagts Dage, hvis de have befundet sig i saadanne eller komme til at befinde sig i saadanne, at de skulle afgive Noget af, hvad de erhverve, til Staten, og indrømmer Staten Ret til at fordrø af dem, at de skulle gjøre andre Opoffrelser, endog af Liv og Blod, naar Statens Vel kræver dette.“ Dette er hans Begrundelse af det Næmlige i at give en saadan Berettigelse, og lige over for den Frygt, der blev yttret af Andre, siger han Pag. 3212: „Seg vilde blot bede Forsamlingen vel at erindre, at denne Paragraf, saaledes som den er foreslaaet i Udkastet og optagen

af Udvalget, kun angaar den, som ikke selv kan ernære sig, og altsaa ikke har Hensyn til saadanne Personer, som selv modvilligen imddrage sig det Arbejde, som kunde blive dem paalagt af det Offentlige, navnlig saadanne Personer som de, der bleve omtalte af den ærede Rigsdagsmand for Horsens“; det var nemlig ham, der havde fremhævet de Misbrug, som vare gjorte med Hensyn til Fattigunderstøttelse. Det vil altsaa heraf ses, at Opfattelsen hos det daværende Udvalg har været den, at denne § 84 indeholder en Berettigelse til Forsørgelse for enhver nødlidende, hjælpeløs Trængende, som ikke anderledesfaa kan blive forsørgt, men som i Øvrigt er en hæderlig Mand. Dette ligger nemlig deri, at Ordføreren her afviser dem, som ere nævnte af den ærede Rigsdagsmand for Horsens, Drukkenbolte og Andre, hvem Laster gjøre udygtige til Arbejde, og som altsaa blive at hense på det almindelige Fattigvæsen. Det forekommer mig, at det nu var paatide, at en saadan Rettighed blev bragt til Udførelse. Der er jo en almindelig Misstemning mod det almindelige Fattigvæsen, navnlig af Hensyn til, at mange brave Folk, som Livet igjennem have stridt hæderlig for deres Tilværelse, naar de blive aflægs, blive satte sammen med Folk, som have gjennemgaaet en hel Livsbane af Forbrydelser, og som have sffitet imellem at opholde sig i Fattighuse og i Forbedrings- eller Fugthuse. Det forekommer mig derfor, at dette Forhold bør frembrages som en af de mange Gjældsposter, man kan sige, der staar lige over for det nuværende Ministerium, naar man betragter de Paalæg, der ere gjorte ved Grundloven. Seg har som bekendt deltaget i ethvert Strid, som her er gjort for at vise, at den nuværende Regjering ikke er tilbøielig til at gaa ind paa de Reformer, hvortil der trænges her i Landet, og det har forekommet mig, at det var min Pligt ogsaa at fremhæve dette Spørgsmaal, der er saa vrendende i vor Tid, for at det kan ses, at Regjeringen heller ikke har havt Die for dette, uagtet den har givet sig til at behandle et dermed sammenhængende Spørgsmaal, nemlig Fattiglovgivningen i Almindelighed. — Efter at jeg har forudskiftet disse Bemærkninger om det Fodfæste, hvortil mit Lovforslag støtter sig, skal jeg tillade mig at sige et Par Ord om de enkelte Bestemmelser deri, da der jo ikke er Leilighed til at fremlægge Motiver til det. Blandt de Baand, der ere paalagte Folk, som nyde Understøttelse af det Offentlige, navnlig gennem det almindelige Fattigvæsen, er der jo i Særbeskhed den Indskrænkning i Valgretten, som ved flere Leiligheder har været omtalt her, og som man kan sige, har været høist trykkende for mange hæderlige Folk, der i et ulykkeligt Dieblis, i et Nødsdieblis have været nødte til at tyge til den eneste Art af offentlig Forsørgelse, der har været gængse her i Landet, jord-